Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zahraniční věci

2023/2118(INI)

7.7.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2023
(2023/2118(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Nacho Sánchez Amor

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....14

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2023
(2023/2118(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,

– s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech,

– s ohledem na články 2, 3, 8, 21 a 23 Smlouvy o Evropské unii (SEU),

– s ohledem na články 17 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a další smlouvy a nástroje OSN týkající se lidských práv,

– s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,

– s ohledem na Úmluvu OSN o zabránění a trestání zločinu genocidia z roku 1948 a na rezoluci Rady OSN pro lidská práva č. 43/29 ze dne 22. června 2020 o předcházení genocidě,

– s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979,

– s ohledem na Deklaraci o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založených na náboženství nebo víře, vyhlášenou rezolucí Valného shromáždění OSN č. 36/55 ze dne 25. listopadu 1981,

– s ohledem na deklaraci OSN o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin ze dne 18. prosince 1992,

– s ohledem na Deklaraci OSN o obráncích lidských práv přijatou na základě konsensu rezolucí Valného shromáždění OSN č. 53/144 dne 9. prosince 1998,

– s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 a na dva opční protokoly k této úmluvě, které byly přijaty dne 25. května 2000,

– s ohledem na Smlouvu OSN o obchodu se zbraněmi, která vstoupila v platnost dne 24. prosince 2014, a na Kodex chování EU pro vývoz zbraní ze dne 5. června 1998,

– s ohledem na Pekingskou deklaraci Organizace spojených národů ze září 1995,

– s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 přijatou dne 25. září 2015, a zejména na její cíle 1, 4, 5, 8 a 10,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy ze dne 4. dubna 1997 na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny a na její dodatkové protokoly ze dne 16. května 2005 o opatřeních proti obchodování s lidmi a ze dne 25. října 2007 o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“) ze dne 11. května 2011, kterou zatím neratifikovaly všechny členské státy,

– s ohledem na protokol č. 6 k Úmluvě Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 28. dubna 1983 týkající se zrušení trestu smrti,

– s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/1998 ze dne 7. prosince 2020 o omezujících opatřeních proti závažnému porušování a zneužívání lidských práv[1],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009[2],

– s ohledem na závěry Rady ze dne 20. února 2023 o prioritách EU ve fórech OSN pro lidská práva v roce 2023,

– s ohledem na Akční plán EU pro lidská práva a demokracii 2020–2024, který Rada přijala dne 17. listopadu 2020, a na přezkum tohoto plánu v polovině období z 9. června 2023,

– s ohledem na akční plán EU pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU na období 2021–2025 (akční plán EU pro rovnost žen a mužů – GAP III),

– s ohledem na strategii EU týkající se práv dítěte na období 2021–2024,

– s ohledem na obecné zásady EU týkající se ochránců lidských práv, které přijala Rada dne 14. června 2004,

– s ohledem na obecné zásady EU na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva z roku 2005, ve znění aktualizovaném v roce 2009,

– s ohledem na obecné zásady EU týkající se trestu smrti, ve znění aktualizovaném Radou dne 12. dubna 2013,

– s ohledem na obecné zásady EU pro prosazování a ochranu požívání veškerých lidských práv lesbickými, gay, bisexuálními, transgender a intersexuálními (LGBTI) osobami přijaté dne 24. června 2013,

– s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv ohledně svobody projevu online

[1] Úř. věst. L 410 I, 7.12.2020, s. 1.
[2] Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1.

a offline, které přijala Rada dne 12. května 2014,

– s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv týkající se zajištění nediskriminace v rámci vnější činnosti, které přijala Rada dne 18. března 2019,

– s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv týkající se nezávadné pitné vody a odpovídajících hygienických podmínek, které přijala Rada dne 17. června 2019,

– s ohledem na revidované obecné zásady EU pro politiku Unie vůči třetím zemím týkající se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, jak je přijala Rada dne 16. září 2019,

– s ohledem na revidované obecné zásady Evropské unie pro dialogy o lidských právech s partnerskými/třetími zeměmi, jak je schválila Rada dne 22. února 2021,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. září 2012 nazvané „Kořeny demokracie a udržitelný rozvoj: spolupráce Evropské unie s občanskou společností v oblasti vnějších vztahů“ (COM(2012)0492),

– s ohledem na závěry Rady ze dne 10. března 2023 o úloze občanského prostoru při ochraně a prosazování základních práv v EU,

– s ohledem na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, který předložila Komise (COM(2022)0071),

– s ohledem na výroční zprávu EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2022,

– s ohledem na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení,

– s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2019 o pokynech EU a mandátu zvláštního vyslance EU pro prosazování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU[3],

– s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2020 o rovnosti žen a mužů v zahraniční a bezpečnostní politice EU[4],

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o ochraně lidských práv a vnější migrační politice EU[5],

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2021 o dopadech změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti[6],

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o globálním režimu sankcí EU

[3] Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 30.
[4] Úř. věst. C 404, 6.10.2021, s. 202.
[5] Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 70.
[6] Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 111.

v oblasti lidských práv (unijní Magnitského zákon)[7],

– s ohledem na usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 SFEU[8],

– s ohledem na své doporučení ze dne 17. února 2022 Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkající se korupce a lidských práv[9],

– s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2023 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2022[10] a na svá předchozí usnesení k předešlým výročním zprávám,

– s ohledem na svá usnesení týkající se porušování lidských práv, demokracie a právního státu (tzv. naléhavá usnesení), která byla přijata podle článku 144 jednacího řádu od roku 2019, a zejména na tato usnesení přijatá v letech 2022 a 2023,

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9–0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, jak je stanoveno v článku 2 SEU; vzhledem k tomu, že se činnost Unie na celém světě řídí univerzálností a nedělitelností lidských práv;

B. vzhledem k tomu, že podle Smluv je účinná ochrana a obrana lidských práv a demokracie jádrem vnější činnosti EU;

C. vzhledem k tomu, že klíčem k dosažení účinné politiky EU v oblasti lidských práv je soulad a ucelenost vnitřní a vnější politiky EU;

D. vzhledem k tomu, že země, které všem lidem zaručují možnost využívání lidských práv, jsou demokratické; vzhledem k tomu, že nejlepším organizačním systémem na obranu demokracií je multilateralismus založený na pravidlech;

E. vzhledem k tomu, že podle Göteborské univerzity se zvýšil počet autokracií, kdy 70 % světové populace nyní žije pod autoritářským režimem[11]; vzhledem k tomu, že tento nárůst autoritářství, neliberalismu a populismu ohrožuje celosvětový řád založený na pravidlech, ochranu a prosazování lidských práv ve světě a také hodnoty a zásady, na nichž je Unie založena;

---

[7] Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 152.
[8] Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.
[9] Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 295.
[10] Přijaté texty, P9_TA(2023)0011.
[11] Göteborská univerzita, „The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope“ („Svět se stává stále více autoritářským – existuje však naděje“), 2. března 2023 https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.

F. vzhledem k tomu, že letošní přezkum akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 v polovině období ukázal, že navzdory dosaženému pokroku je třeba učinit více, zejména v souvislosti s bezprecedentními výzvami, kterým svět čelí od jeho přijetí;

Řešení globálních trendů a hlavních výzev

1. znovu potvrzuje univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a přirozenou důstojnost každé lidské bytosti; znovu poukazuje na povinnost EU a jejích členských států podporovat a chránit demokracii a univerzálnost lidských práv na celém světě;

2. zdůrazňuje, že EU musí být plně připravena čelit vzestupu autoritářství, neliberalismu a populismu stejně jako rostoucím útokům na univerzálnost lidských práv, demokracii a mezinárodní humanitární právo;

3. odsuzuje rostoucí trend porušování lidských práv a demokratických hodnot na celém světě, jako jsou mimo jiné popravy, mučení, svévolné zatýkání a zadržování, zásahy proti občanské společnosti a politickým oponentům, nadměrné používání násilí ze strany veřejných orgánů, cenzura a hrozby pro nezávislé sdělovací prostředky; vyjadřuje politování nad oslabením ochrany demokratických institucí a zmenšujícím se prostorem pro občanskou společnost na celém světě;

4. poukazuje na širší soubor nástrojů, který používají autoritářské a neliberální režimy k vytvoření rámce pro narušování lidských práv prostřednictvím legislativních a nelegislativních ustanovení, která se používají k umlčení a ohrožení občanské společnosti, kontrole soudnictví a pronásledování obránců lidských práv, což omezuje požívání základních práv, a je tak zjevným porušením jejich mezinárodních závazků v oblasti lidských práv;

5. s uspokojením konstatuje, že v tomto kontextu velkých výzev v oblasti lidských práv na celém světě existují také „světlá místa“; zdůrazňuje, že je nutné zajistit strategičtější komunikaci o lidských právech a demokracii šířením zpráv o pozitivních výsledcích, politice a osvědčených postupech; podporuje iniciativu „Pozitivní příběhy o lidských právech“[12] jako způsob, jak prosazovat pozitivní příběhy o lidských právech;

Reagování na globální výzvy v oblasti lidských práv a demokracie

Dodržování mezinárodních lidských práv a humanitárního práva

6. zdůrazňuje, že je třeba dodržovat mezinárodní humanitární právo; vyzývá k účinnému zajištění rychlého a nerušeného poskytování humanitární pomoci během ozbrojených konfliktů a k systematickému vytváření humanitárních koridorů v případě potřeby v době ozbrojených konfliktů a války; odsuzuje katastrofální humanitární důsledky a porušování lidských práv způsobené moderní válkou a konflikty na celém světě; poukazuje na genderové dopady ozbrojených konfliktů a na jejich důsledky pro životní prostředí;

[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

Právo na život: směřování k všeobecnému zrušení trestu smrti

7. konstatuje, že navzdory tomu, že některé země mimo EU mají tendenci přijímat opatření ke zrušení trestu smrti, v tomto ohledu stále přetrvávají značné problémy; vyjadřuje politování nad tím, že počet vykonaných rozsudků smrti dosáhl v jiných zemích mimo EU nejvyšší úrovně za posledních pět let; opakuje svou výzvu všem zemím, aby trest smrti zcela zrušily, nebo jako první krok k jeho zrušení zavedly okamžité moratorium;

Svoboda projevu, svoboda sdělovacích prostředků a právo na informace

8. je velmi znepokojen narůstajícím omezováním svobody projevu a svobody sdělovacích prostředků na celém světě, zejména pokud jde o novináře; odsuzuje cenzuru novinářů, obránců lidských práv a organizací občanské společnosti prostřednictvím uplatňování tzv. zákonů o zahraničních agentech a dalších legislativních a nelegislativních opatření přijatých autoritářskými a neliberálními režimy; připomíná své hluboké znepokojení nad využíváním strategických žalob proti účasti veřejnosti k jejich umlčení;

Právo na svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání nebo přesvědčení

9. opakuje své znepokojení nad porušováním práva na svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání a přesvědčení; vyjadřuje politování nad zneužíváním náboženské identity nebo identity přesvědčení k politickým účelům a nad vyloučením náboženských menšin a náboženských komunit v některých zemích mimo EU; doporučuje, aby zvláštní vyslanec úzce spolupracoval se zvláštním zástupcem EU pro lidská práva a s pracovní skupinou Rady pro lidská práva, a domnívá se, že za tímto účelem by měl být zvláštní vyslanec pro podporu svobody náboženského vyznání a přesvědčení mimo EU začleněn do Evropské služby pro vnější činnost podobně jako ostatní zvláštní vyslanci a zvláštní zástupci EU;

Právo na rovnost a nediskriminaci

10. znovu odsuzuje všechny formy rasismu, nesnášenlivosti, xenofobie a diskriminace na základě rasy, etnického původu, národnosti, společenské třídy, zdravotního postižení, kasty, náboženského vyznání, přesvědčení, věku, sexuální orientace nebo genderové identity; odsuzuje rostoucí mezinárodní hrozbu nenávistných verbálních projevů, a to i na internetu; připomíná klíčovou úlohu vzdělávání a dialogu při podpoře tolerance, porozumění a rozmanitosti;

Právo nebýt mučen ani vystavován krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení

11. odsuzuje veškeré kroky nebo pokusy zaměřené na legalizaci, povolení nebo schvalování mučení a jiných metod krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání za jakýchkoli okolností a na podněcování k nim či souhlas s nimi;

Právo na účast veřejnosti

12. konstatuje, že v autoritářských a neliberálních režimech není respektováno právo účastnit se svobodných a spravedlivých voleb; zdůrazňuje, že tyto režimy pořádají falešné volby s cílem upevnit svou moc, neboť jim chybí skutečná politická soutěž a

pluralita; znovu vyzývá EU, aby prozkoumala možnost zavedení trvalého pozvání k pozorování voleb v rámci doložky o demokracii v dohodách EU, všeobecném systému preferencí a rovnocenných mechanismech;

Práva žen a genderová rovnost

13. zdůrazňuje, že práva žen a genderová rovnost jsou nepostradatelnými a nedělitelnými lidskými práv a základem právního státu a odolné demokracie; vyjadřuje politování nad tím, že miliony žen a dívek se i nadále potýkají s diskriminací a násilím, zejména v souvislosti s konflikty, a jsou jim odpírány důstojnost, samostatnost a dokonce život; vyzývá EU, její členské státy a podobně smýšlející partnery, aby zintenzivnili své úsilí o zajištění plného uplatňování a ochrany jejich lidských práv; vyzývá k přijetí Listiny práv žen na úrovni EU; co nejdůrazněji odsuzuje rostoucí útoky na sexuální a reprodukční zdraví a práva na celém světě i genderově podmíněné násilí; vítá přistoupení EU k Istanbulské úmluvě;

Práva migrantů a uprchlíků

14. odsuzuje omezování lidských práv a bezpečnosti migrantů, uprchlíků a nuceně vysídlených osob; znovu potvrzuje jejich nezcizitelná lidská práva a připomíná povinnost států chránit je v souladu s příslušným mezinárodním právem; vyzývá EU a její členské státy, aby účinně prosazovaly jejich práva v rámci migrační politiky EU a její spolupráci s partnerskými zeměmi v tomto ohledu; je mimořádně znepokojen nebývalým počtem násilně vysídlených osob v důsledku porušování lidských práv (122 milionů do konce roku 2022), který se za posledních 10 let zdvojnásobil;

Lidská práva, podnikání a obchod

15. vyzdvihuje úlohu obchodu jako hlavního nástroje na podporu a zlepšení situace v oblasti lidských práv v partnerských zemích EU; konstatuje však, že v některých případech došlo v dotyčných zemích jen k malému či žádnému zlepšení; vyjadřuje politování nad škodlivými dopady nadměrné a vykořisťující obchodní činnosti na lidská práva a demokracii; vyzývá k dosažení rychlé a ambiciózní konečné dohody na směrnici o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti se závaznými pravidly EU pro odpovědné chování podniků, pokud jde o lidská, pracovní a environmentální práva, a k včasnému d1okončení zákazu výrobků pocházejících z nucené práce s cílem zajistit, aby výrobky vyrobené na základě nucené práce byly na trhu Unie zakázány;

Práva osob LGBTIQ+

16. vyjadřuje politování nad porušováním lidských práv, včetně diskriminace, pronásledování, násilí a zabíjení lesbických, gay, bisexuálních, transgender, nebinárních, intersexuálních a queer (LGBTIQ+) osob na celém světě; je mimořádně znepokojen šířením nenávistných narativů proti osobám LGBTIQ+ a právními předpisy zaměřenými na osoby LGBTIQ+ a obránce lidských práv; znovu vyzývá k neomezenému uplatňování strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2020–2025 jako nástroje EU pro zlepšení situace těchto osob na celém světě;

Práva dítěte

17. odsuzuje ústup od dodržování práv dítěte a rostoucí porušování těchto práv, mimo jiné prostřednictvím násilí, sňatků v raném věku a nucených sňatků, sexuálního zneužívání včetně mrzačení pohlavních orgánů, obchodování s lidmi, dětské práce, náboru dětských vojáků, nedostatečného přístupu ke vzdělání a zdravotní péči, podvýživy a extrémní chudoby; znovu vyzývá k systematickému a důslednému přístupu k prosazování a ochraně práv dětí v rámci všech vnějších politik EU;

Práva osob se zdravotním postižením

18. je znepokojen problémy spojenými s plným požíváním práv osob se zdravotním postižením, jako je přístup ke vzdělání, zdravotní péči a zaměstnání a účast na politickém životě; znovu vyzývá EU, aby partnerským zemím pomáhala při vytváření politiky na podporu pečovatelů o osoby se zdravotním postižením;

Práva starších osob

19. znovu vyzývá EU a její členské státy, aby vypracovaly nové způsoby, jak posílit práva starších osob, s přihlédnutím k četným výzvám, kterým čelí, jako je mimo jiné diskriminace na základě věku, chudoba, násilí a nedostatečná sociální ochrana;

Právo na potraviny

20. připomíná, že právo na potraviny, včetně fyzického a ekonomického přístupu k odpovídajícím potravinám nebo prostředků k jejich získávání, je lidským právem; je mimořádně znepokojen problémy souvisejícími s právem na potraviny na celém světě, zejména v průběhu válek a konfliktů; vyzývá EU a její členské státy, aby v rámci systému OSN prosazovaly povinné pokyny týkající se práva na potraviny;

Právo na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí

21. zdůrazňuje, že změna klimatu a její vliv na životní prostředí má přímé dopady na účinné požívání všech lidských práv; uznává důležitou práci organizací občanské společnosti, obránců lidských práv v oblasti životního prostředí a aktivistů z řad původních obyvatel, pokud jde o ochranu čistého, zdravého a udržitelného životního prostředí; vyjadřuje politování nad rizikem, kterému čelí obránci lidských práv v oblasti životního prostředí a aktivisté z řad původních obyvatel, a vyzývá k zajištění jejich účinné ochrany;

Lidská práva a digitální technologie

22. je znepokojen hrozbou, kterou může představovat umělá inteligence pro demokracie a lidská práva, zejména pokud není řádně regulována; vítá závěry Rady ze dne 26. června 2023 o posílení úlohy a vedoucího postavení EU v oblasti globální digitální správy, zejména její postavení subjektu, který formuje globální digitální soubor pravidel, a vítá v tomto smyslu návrh nařízení o sjednocení pravidel týkajících se umělé inteligence, která musí chránit lidská práva a výhody, jež může umělá inteligence nabídnout s ohledem na dobré životní podmínky lidí;

Posílení souboru nástrojů EU na podporu a ochranu lidských práv a demokracie na celém světě

Akční plán EU pro lidská práva a demokracii

23. konstatuje, že přestože je dosavadní provádění akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii ze strany EU a jejích členských států významné, stále zaostává, zejména jak bylo uvedeno v jeho přezkumu v polovině období, a to vzhledem k nebývalým výzvám, kterým svět čelí od jeho přijetí, a vítá v tomto smyslu posílení akčního plánu na zbývající období s cílem maximalizovat součinnost a doplňkovost mezi lidskými právy a demokracií na místní, vnitrostátní a celosvětové úrovni;

Zvláštní zástupce EU pro lidská práva

24. plně podporuje činnost zvláštního zástupce EU pro lidská práva, která přispívá ke zviditelnění a logické provázanosti činnosti EU v oblasti lidských práv v rámci vnějších vztahů EU; trvá na své ústřední úloze při prosazování a ochraně lidských práv ze strany EU prostřednictvím spolupráce se třetími zeměmi a podobně smýšlejícími partnery;

Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa a tematický program pro lidská práva a demokracii

25. připomíná zásadní úlohu nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, včetně jeho tematického programu pro lidská práva a demokracii, jakožto stěžejního nástroje EU při prosazování a ochraně lidských práv a demokracie na celém světě; zdůrazňuje, že je třeba zapojit občanskou společnost do všech příslušných vnějších činností EU; Znovu poukazuje na význam zefektivnění přístupu založeného na lidských právech v rámci nástrojů vnější činnosti EU;

Mezinárodní dohody EU

26. zdůrazňuje, že doložky o lidských právech by se měly vztahovat na všechny mezinárodní dohody EU, včetně odvětvových a investičních dohod, a tvořit jejich „základní prvek“; konstatuje, že do roku 2014 EU formálně použila doložky o lidských právech ve více než dvaceti případech, zatímco od té doby přijala „vhodná opatření“ podle těchto doložek pouze jednou; opakuje, že vzhledem k přetrvávajícímu porušování doložek o lidských právech ze strany partnerských zemí by EU měla rychle a rozhodně reagovat, mj. pozastavením platnosti příslušných dohod, pokud se jiné možnosti ukáží jako neúčinné;

Dialog EU o lidských právech

27. poukazuje na důležitou úlohu dialogu o lidských právech v rámci souboru nástrojů EU v oblasti lidských práv a jako klíčového nástroje při provádění akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii; zdůrazňuje, že v rámci tohoto dialogu by se měla s příslušnými zeměmi projednávat situace všech lidských práv a demokracie; konstatuje, že dialog o lidských právech by měl být považován za klíčový prvek trvalé angažovanosti EU, a nikoli za samostatný nástroj; připomíná, že tento dialog musí být využíván ve spojení a v součinnosti s dalšími nástroji; opakuje, že je třeba upozorňovat na jednotlivé případy a zajistit odpovídající následná opatření; vyzývá ke zvýšení viditelnosti tohoto dialogu a jeho výsledků, mj. prostřednictvím zveřejnění společného tiskového prohlášení;

Globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv

28. vítá rostoucí využívání globálního režim sankcí EU v oblasti lidských práv jakožto klíčového politického nástroje při obraně lidských práv a demokracie ze strany EU na celém světě; bere však na vědomí výzvy, které představuje požadavek jednomyslnosti při jejich přijímání, a opakuje svou výzvu k zavedení hlasování kvalifikovanou většinou při rozhodování a uvedeném režimu; plně podporuje možnost ukládat v tomto ohledu cílené protikorupční sankce v rámci EU, což je dlouhodobá priorita Parlamentu, ať už jejím začleněním do tohoto režimu, nebo v rámci jiného režimu; zdůrazňuje, že je nutné zajistit úplné vymáhání sankcí a vyzývá k řešení obcházení předpisů;

Činnost na podporu demokracie

29. opakuje, že je znepokojen rostoucími útoky autoritářských a neliberálních režimů na demokracii a demokratické normy; zdůrazňuje, že obrana a podpora demokracie na celém světě se stále více stává geopolitickým a strategickým zájmem; poukazuje na význam volebních pozorovatelských misí EU a příspěvek Parlamentu k rozvoji a zlepšování jejich metodiky; vyzývá k navýšení zdrojů skupiny Evropského parlamentu pro podporu demokracie a koordinaci voleb;

Podpora obránců lidských práv ze strany EU

30. je mimořádně znepokojen útoky na obránce lidských práv a jejich rodiny, komunity a právníky a jejich pronásledováním a považuje stále sofistikovanější prostředky používané k jejich pronásledování za obzvláště znepokojivé; rozhodně podporuje práci zastánců lidských práv a opatření EU, jejichž cílem je zajistit jejich ochranu na celém světě; vyzývá k úplnému a důslednému uplatňování obecných zásad EU týkajících se obránců lidských práv ze strany EU a jejích členských států; vyzývá k úsilí o zvýšení viditelnosti činnosti a kanálů EU zaměřených na ochranu a podporu obránců lidských práv; opakuje svou výzvu Komisi, aby se aktivně podílela na vytvoření celounijního vízového režimu pro více vstupů pro ohrožené obránce lidských práv;

Boj proti beztrestnosti a korupci

31. zdůrazňuje, že beztrestnost i korupce umožňují a zhoršují porušování lidských práv a úpadek demokracie; vítá protikorupční opatření v rámci vnější politiky EU uvedená ve společném sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 3. května 2023 o boji proti korupci (JOIN(20203)0012); podporuje protikorupční ustanovení obsažená v obchodních dohodách EU se zeměmi mimo EU; poukazuje na důležitou úlohu občanské společnosti v zemích mimo EU při dohledu nad bojem proti beztrestnosti a korupci;

Opatření EU na mnohostranné úrovni

32. opakuje, že je třeba, aby EU a její členské státy v OSN a na dalších mnohostranných fórech vystupovaly jednotně; vyzývá EU a její členské státy, aby Unii zajistily samostatné stálé místo na mnohostranných fórech, včetně Rady bezpečnosti OSN; vyzývá delegace EU, aby hrály významnější úlohu na mnohostranných fórech, pro něž by měly mít k dispozici odpovídající zdroje;

33. vítá politickou a finanční podporu, kterou EU poskytla Mezinárodnímu trestnímu soudu (ICC), včetně úřadu žalobce Mezinárodního trestního soudu; žádá EU a její členské státy, aby i nadále podporovaly Mezinárodní trestní soud nezbytnými prostředky a zdroji a aby využívaly všechny nástroje, které má k dispozici, k posílení boje proti beztrestnosti na celém světě;

Koncepce „tým Evropa“

34. vyjadřuje politování nad případy různého přístupu k ochraně a prosazování lidských práv v zemích mimo EU, které byly zaznamenány na velvyslanectvích členských států a v delegacích EU; zdůrazňuje, že velvyslanectví členských států EU, by měla zastávat stále větší úlohu při prosazování a ochraně lidských práv i při podpoře občanské společnosti ve třetích zemích; konstatuje, že tato odpovědnost by neměla zcela spadat do pravomoci delegací EU; naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby zintenzivnily své úsilí o prosazování a ochranu lidských práv a demokracie na celém světě;

°

° °

35. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu zástupci Evropské unie pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, Radě bezpečnosti OSN, generálnímu tajemníkovi OSN, předsedovi 77. zasedání Valného shromáždění OSN, předsedovi Rady OSN pro lidská práva, vysokému komisaři OSN pro lidská práva a vedoucím delegací Evropské unie.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Evropský parlament každoročně přijímá tři výroční zprávy o zahraniční, bezpečnostní a obranné politice EU a o politice EU v oblasti lidských práv.

Jedná se o tyto tři zprávy:

- provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2023 (na základě zprávy vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Evropskému parlamentu o společné zahraniční a bezpečnostní politice) – příslušnost výboru AFET,
- Lidská práva a demokracie ve světě a politika Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2023 (na základě výroční zprávy EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2022) – pravomoc podvýboru DROI a
- provádění společné bezpečnostní a obranné politiky – výroční zpráva za rok 2023 (na základě zprávy vysokého představitele Unie pro zahraniční politiku Evropskému parlamentu o společné zahraniční a bezpečnostní politice) – pravomoc podvýboru SEDE.

Tyto zprávy sledují a posuzují provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky, včetně politiky EU v oblasti lidských práv a společné bezpečnostní a obranné politiky. Jsou klíčovou složkou příspěvku Evropského parlamentu k tvorbě zahraniční politiky EU, zejména pokud jde o posílené kontrolní právo, které Evropskému parlamentu uděluje Lisabonská smlouva. Je nezbytné, aby Evropský parlament reagoval na výroční zprávy vydané jinými orgány ihned po jejich zveřejnění.